

NADA ILIĆ rođjena ŠIPKA  
BANJA LUKA, Maršala Tita 133

Arhiv Doc. krajine B. Luka

ABK

### S J E Ć A N J E

na PILJU STANIŠLJEVIĆA radnika=električara iz Turjaka

Pilju Stanišljevića upoznala sam 1936.godine, u vrijeme dok je još učio zanat kod Paskule koji je imao svoju radnju sa više radnika i učenika električara. Ja sam se dugo godina bavljala sa Piljom, ustvari bio je moja prva ljubav. Znam da je stanovao kod Jukića na Laušu koji je bio žandar (vjerovatno u Turjaku) imao je svoju kuću i bio je vrlo čestit čovjek. Najviše je bio i često tamo i spavao kod Potkonjaka koji su stanovali u Aleji, sadašnja ulica Braće Pavlić.

Poslije završenog električarskog zanata Piljo je jedno vrijeme radio kod Pube Fulanovića koji je držao krznarsku radnju i mislim da je navečer nekoliko mjeseci radio u kinu "Polas" na kino aparaturi. Moje je mišljenje da se Piljo preko Pube Fulanovića uključio u napredni revolucionarni pokret u Banja Luci, pošto znam da Puba od Pilje nije ništa kriju i znam da je Puba učestvovao i davao pomoć KAB-u. Isto tako i za vrijeme rata saradjivao je i davao pomoć, slao je pomoć i mnogim zatvorenicima u logoru Stara Gradiška, jer sam i ja jednom išla i nosila hranu Banuševićima, Draga i Antonija zvane "žute" koje su bile u logoru. Puba je slao pomoć i njihovoj majci u novcu i hrani.

Piljo se najviše družio i bio je najbližiji drug sa Jovicom Savinovićem, jednim mladićem koji je zajedno sa njim učio i završio zanat kod Paskule, ali sam zaboravila njegovo ime i drugim mladićima radnicima najviše iz njegove struke.

Piljo je vrlo volio sport, bio je u Podmlatku "Borca", a igrao je u jednom klubu = možda je to bio nogometni klub "Balkan", ali nisam sigurna da se baš tako zvao. Sjećam se da je Piljo bio vrlo angažovan na izgradnji igrališta na Paskulinim barama, gdje je pored nogometa bila i "Hazen", gdje se igrao rukomet. Tu su se najviše odražavali sastanci, a rukomet je bio zgodan način da i mi djevojke u tome učestujemo. Koliko se Piljo angažovao na izgradnji igrališta govori i to da je on za rad nabavljao alat: lopate, krampove, motike, sve to sklanjao u baraku i u toj baraci najčešće i spavao.

Piljo je služio vojsku u Mornarici, neznam tačno da li to bio Split ili Boka Kotorska. Sjećam se da mi se jednom javio i Boka Kotorske. Ponekad sam mu kad je služio vojsku slala manje pisma te u zajednici sa majkom Milana Barzatovića jer su bili zajedno. Neznam kad je otišao na otsluženje vojnog roka, ali znam da nije bio dugo, možda ni punu godinu. Tamo ga je zatekla aprilska kapitulacija 1941.godine, odakle je uspio pobjeći i doći u Banja Luku.

Kad je došao u Banja Luku nije stalno bio na istom mjestu. Jedno vrijeme je bio kod Potkonjakovih, dok oni nisu otišli u Sarajevo. Neznam kad je otišao kući u selo, ali mislim da je to bilo odmah u ljeto, ~~odmah u ljeto~~ u ljeto, vjerovatno juni ili juli mjesec. Sjećam se samo da smo se rastali jednom prilikom pred večer i da je Piljo nosio punu jednu kesu metaka. Dao mi je da to ponesem, da se nebi na njega posumnjalo da on nešto nosi. Rastali smo se u Boriku, tamo gdje su sada vojni sportski objekti ~~za zemlju~~ i otišao je preko Banjaluškog polja. Imao je propusnicu o kretanju, ali se ne mogu sjetiti ko mu je isposlovao tu propusnicu.

Znam da je Pilji nakon dolaska iz mornarice, Maksim Balzatović iz policije dao pištolj rekavši mu; Evo ti pištolj, može ti zatrebati. Taj policajac je našu kuću ~~kada~~ obavještavao kada bi biti hapšenje kako bi se oni kojima prijeti opasnost na vrijeme sklonili. Balzatović je otišao 1942.godine u Beograd i tamo su i on i sin poginuli od bombardovanja.

Kada je Piljo u ljeto okir 1941.godine otišao svojoj kući u Turjak ne sjećam se da li je više dolazio. Znam samo kad smo se rastajali da je rekao; "ko zna hoćemo li se više viditi". Međutim, ja sam njega vidila, a vjerovatno i on mene. Poslije Kozarske ofanzive doznala sam da je ~~uhvaćen~~ i zatvoren u zloglasnoj "Crnoj kući", a pošto mi je tada i otac bio u zatvoru kao taoc, to sam i Pilji redovno nosila hranu, dok mi jednog dana nisu rekli da Piljo više nije tu. Neznam kada je to bilo, znam samo da je još bilo ljeto 1942.godine.

Kada sam jedno jutro nosila hranu ocu i Pilji, neko mi je rekao da će "danas biti sudjenje". Otišla sam ranije pred "Crnu kuću" da bi ga vidila kada bude izlazio. Išla sam i u Sud kada je bilo sudjenje. Sudjeni su zajedno: Piljo, Dr. Zukanović, Dr. Šter. Drugih se imena ne sjećam koji su bili na sudjenju, jer ih ranij nisam poznavala. Bila sam u sudu i kada je izricana presuda. Svi

su osuđjeni na smrt i nakon izvjesnog vremena streljani su na Rebrvcu. Poslije toga sam čula da je Piljo pomilovan i da mu je smrtna kazna zamjenjena sa 20 (dvadeset) godina robije. Javio mi se tek u martu 1944. godine iz Sremske Mitrovice, ali pismo nisam sačuvala.

Znam da je Piljo u zatvoru strašno mučen, jer je otac <sup>NIKOL</sup> tad bio u zatvoru kao taoc i kada je došao pričao je o Piljinom mučenju da se o tome pričalo među svim zatvorenicima u "Crnoj kući". Tragi mučenja vidili su se i prilikom sudjenja, a naročito je to bilo vidljivo kada su ga dovodili i odvodili sa sudjenja, jer se teško kretao. Izgledao je strašno izmrcvaren i izmoren.

U svom sjećanju iznijela sam samo neke detalje iz svoga višegodišnjeg poznanstva i drugovanja sa Piljom Stanišljevićem. Pršlo je mnogo vremena pa se toga mnogo zaboravilo među kojima su svakako i pojedini događaji i detalji o ondašnjem vremenu, prilikama i banjalučkoj omladini.

Piljo mi je ostao u sjećanju kao pošten i iskren mladić, dobar sportista i dobar i iskren drug.

Banja Luka, 16.10.1981.g.

*Wada Stic*